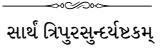
Tripurasundari Ashtakam with meaning

Document Information

Text title : tripurasundari aShTakaM A Hymn of worship to Goddess Tripurasundari

File name : tripurasun8mean.itx

Category : aShTaka, devii, dashamahAvidyA, shankarAchArya, devI

Location : doc_devii

Author : Adi Shankaracharya Transliterated by : M. Giridhar

Proofread by : Giridhar and Narayanaswami Translated by : Pallasena Narayanaswami

Latest update: December 26, 2022

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

Tripurasundari Ashtakam with meaning

Introduction:

"tripurasundari aShTakaM" is an octal hymn, praising Goddess tripurasundari, composed by Adi sha.nkara, in a group of eight shlokams, all set in prithvi metre consisting of 17 syllables to each line, with a yati (pause) at syllable 8 and 17. (Note that the hymn, Saundaryalahari, also has 17 letters to each line, but the poetic metre there is shikhariNi, which is entirely different).

The feminine noun "tripurasundari" means beauty 'par excellence', in the triad (tripura). The word "tripura" can be interpreted in several ways. First, The kALlikA purANaM states that by the will of the pradhAna (the First Principle), the body of shiva became triple: the upper part became brahma, the middle, vishNu, and the lower, rudra, As these three pura's (bodies) are in Him, shiva is called tripura, and his spouse is tripurA In this context, it is interesting to note the following. In Andhra Pradesh, about 20 kilomnetres from Kalahasthi, there is a small shiva shrine and lingam, at Gudimallam. It is believed this shiva linghaM was installed by parasurAma. The lower part bears the form of a gAndharva, the middle part, that of parasurAma with a turban, and the upper part, that of shiva lingam. Under a curse, once brahma became a gAndharwa, by name CitrasEna. Therefore, the lower part could be brahma, and the middle one vishNu, since parasurama is an avatAraM of vishNu. This fact is mentioned in the Tamil book: "Jagadguruvin Upadeshangal" (Appendix, page 23, 1957). Tripura has another meaning: The dEvi's mantra consists of three syllables; the pa nchadashAkShari mantraM is composed of three peaks (kUTa), namely vAgbhatakUTa, kAmarAja kUTa, and shakta kUTa. The nADis (nerves currents) where she resides are three: sushumna, pingaLa, and ida). Her shaktis are three, ichcha, kriya, and GYAna. Now, to the actual hymn:

અથ ત્રિપુરસુન્દરી અષ્ટકમ્ I કદમ્બવનચારિણીં મુનિકદમ્બકાદમ્બિનીં નિતમ્બજિત ભૂધરાં સુરનિતમ્બિનીસેવિતામ્ l નવામ્બુરુહલોચનામભિનવામ્બુદશ્યામલાં ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૧॥

કદમ્બવનવાસિનીં કનકવલ્લકીધારિણીં મહાર્હમણિહારિણીં મુખસમુલ્લસદ્વારુણીમ્ l દયાવિભવકારિણીં વિશદલોચનીં ચારિણીં (દયિતપાર્શ્વસગ્ચારિણીં) ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૨॥

કદમ્બવનમધ્યગાં કનકમણ્ડલોપસ્થિતાં ષડમ્બુરુહવાસિનીં સતતસિદ્ધસૌદામિનીમ્ I વિડમ્બિતજપારુચિં વિકચચંદ્રચૂડામણિં ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૪॥

કુચાગ્ચિતવિપગ્ચિકાં કુટિલકુન્તલાલંકૃતાં કુશેશયનિવાસિનીં કુટિલચિત્તવિદ્વેષિણીમ્ I મદારુણવિલોચનાં મનસિજારિસંમોહિનીં મતઙ્ગમુનિકન્યકાં મધુરભાષિણીમાશ્રયે II પ II

સ્મરપ્રથમપુષ્પિણીં રુધિરબિન્દુનીલામ્બરાં ગૃહીતમધુપાત્રિકાં મદવિદ્યૂર્ણનેત્રાગ્ચલામ્ I દ્યનસ્તનભરોન્નતાં ગલિતચૂલિકાં શ્યામલાં ત્રિલોચનકુટુંબિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે II ૬ II

સકુક્રુમવિલેપનામલકચુંબિકસ્તૂરિકાં સમન્દહસિતેક્ષણાં સશરચાપપાશાક્રુશામ્ । અશેષજનમોહિનીમરુણમાલ્ય ભૂષામ્બરાં જપાકુસુમભાસુરાં જપવિધૌ સ્મરામ્યમ્બિકામ્ ॥ ૭॥

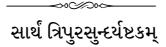
પુરન્દરપુરન્પ્રિકા ચિકુરબન્ધસૈરંધ્રિકાં પિતામહપતિવ્રતા પુટપટીરચર્ચારતામ્ I મુકુન્દરમણીમણીલસદલડ્ક્રિયાકારિણીં

સાર્થં ત્રિપુરસુન્દર્યષ્ટકમ્

ભજામિ ભુવનાંબિકાં સુરવધૂટિકાચેટિકામ્ ॥ ८॥ ॥ ઇતિ શ્રીમદ્ શફુરાચાર્યવિરચિતં ત્રિપુરસુન્દર્યષ્ટકં સમાપ્તમ્ ॥

કદમ્બવનવાસિની સ્તોત્રમ્ ચ

Tripurasundari Ashtakam with meaning

II અથ ત્રિપુરસુન્દરિ અષ્ટકમ્ II

કદમ્બવનચારિણીં મુનિકદમ્બકાદમ્બિનીં નિતમ્બજિતભૂધરાં સુરનિતમ્બિનીસેવિતામ્ I નવામ્બુરુહલોચનાં અભિનવામ્બુદશ્યામલાં ત્રિલોચનકુટમ્બિનીં ત્રિપુરસન્દરીમાશ્રયે II ૧ II

Meaning

અહં : I;

ત્રિપુરસુન્દરીં : (in/to) Goddess tripurasundari;

આશ્રયે : seek shelter in (pay obeisance to).

The remaining phrases are adjectives that qualify the accusative noun (dvitIyA vibhakti) "tripurasundarIM";

કદમ્બ વન ચારિણીં : who is roaming in the kadamba forest.

Kadamba is a kind of tree (Nauclea cadamba). It is said to put forth orange coloured fragrant buds at the roaring of thunder clouds. A withered relic of the kadamba tree is still preserved in the precincts of the Madurai MeenakShi temple. Here, kadamba forest stands for the universe which devi permeates. મુનિ કદમ્બની: a galaxy of clouds to the galaxy of rishis

મુનિ કદમ્બ કાદમ્બિની: a galaxy of clouds to the galaxy of rishis (sages). Just as the bank of clouds quenches the thirst of the earthly beings, so does tripurasundari quench the spiritual thirst of the munis (sages).

નિતમ્બ : hip;

જિત ભૂધરાં : conquering (excelling) the mountains

```
(whose hip excels the mountain);
સુર નિતમ્બિની સેવિતાં : who is served by celestial damsels;
નવાંબુરુહ લોચનાં : whoes eyes resemble fresh lotus;
અભિનવાંબુદ શ્યામલાં : who is swarthy like the newly formed
nimbus.
ત્રિલોચનક્ટ્રમ્બિની : who belongs to the family of the three-eyed
one (Lord shiva);
કદમ્બવનવાસિનીં કનકવલ્લકીધારિણીં
મહાર્હમણિહારિણીં મખસમલ્લસદ્ભારુણીમ્ ।
દયાવિભવકારિણીં વિશદલોચનીં ચારિણીં (દયિતપાર્શ્વસગ્ચારિણીં)
ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૨॥
Meaning:
(અહમ્) ત્રિપુરસુન્દરીં આશ્રયે : (as in the above shlokaM);
કદમ્બ વન વાસિની: (as in shlokaM 1);
કનક વલ્લકી ધારિણીં: who holds a golden VINa;
મહાર્હ મણિ હારિણીં : who wears a garland of precious gems;
મુખ સમુલ્લસદ્ વારિણીં: whose face glows deeply with ambrosia;
દયાવિભવ કારિણીં: bestowing prosperity through mercy;
વિશદ લોચનીં : clear eyed;
ચારિણી: wandering.
(દયિતપાર્શ્વસગ્ચારિણીં who walks by the side of her loving consort
કદમ્બવનશાલયા કુચમરોલ્લસન્માલયા
કુચોપમિતશૈલયા ગુરુકપાલસદ્વેલયા I
મદારુણકપોલયા મધુરગીતવાચાલયા
કયાડપિ ઘનનીલયા કવચિતા વયં લીલયા 📙 ૩ 📙
```

Meaning:

વયં : we;

લીલયા : by her inscrutable play;

કવચિતા : (we) are arrayed in panoply.

```
the remaining phrases qualify the noun "IllayA";
કદમ્બવન શાલયા : by her abode in the kadamba forest (meaning here,
the entire universe);
કુચમરોલ્લસન્ માલયા : by the garland gracing her massive bosoms;
કુચોપમિત શૈલયા : by her bosoms rivalling the mountains
(represents her cosmic motherhood, and eagerness to
nourish the entire world).
ગુરુકપાલસદ્ વેલયા : by splendid flow of Her Grace;
મદારુણ કપોલયા: with cheeks rudded by wine;
મધરગીત વાચાલયા : by her melodious musical voice;
કયાપિ ઘન નીલયા : by her cloud-like blue.
કદમ્બવનમધ્યગાં કનકમણ્ડલોપસ્થિતાં
ષડમ્બુરુહવાસિનીં સતતસિદ્ધસૌદામિનીમ્ I
વિડમ્બિતજપારુચિં વિકચચન્દ્રચુડામણિં
ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૪॥
Meaning:
(અહમ્) ત્રિપુરસુન્દરીં આશ્રયે : (as in shlokam 1);
કદમ્બ વન મધ્યગાં : who is in the midst of kadamba forest;
કનક મણ્ડલોપસ્થિતાં : seated on the golden disc;
ષડમ્બુરુહ વાસિનીં: who resides in six lotus flowers;
સતત સિદ્ધ સૌધામિનીં : a lightning to the constant siddhas;
વિડમ્બિત જપા રુચિં: splenderously mocking the scarlet (red)
Hibiscous flower:
વિકચ ચન્દ્ર ચૂડામણિં : with cloudless moon for her
crest jewel;
ત્રિલોચન કુટ્રમ્બિની : (as in shlokam 1).
કુચાગ્ચિતવિપગ્ચિકાં કુટિલકુન્તલાલફુતાં
કુશેશયનિવાસિનીં કુટિલચિત્તવિદ્વેષિણીમ્ I
```

મદારુણવિલોચનાં મનસિજારિસંમોહિનીં મતડ્ગમુનિકન્યકાં મધુરભાષિણીમાશ્રયે ॥ ૫॥

```
Meaning:
(આહં) : I;
આશ્રયે: seek shelter in (Her, who is);
કુચાગ્ચિત વિપગ્ચિકાં : with a Vina gracing her bosom;
કુટિલ કુન્તલાલકુતાં : adorned with curly tresses of hair;
કુશેસય નિવાસિનીં : residing in lotus;
કુટિલ ચિત્ત વિદ્વેષિણીં : scorning the evil-minded ones;
મદા₹ુણ વિલોચનાં : reddish eyed from nectar;
મનસિજારિ સમ્મોહિની : captivating the enemy of Cupid (shiva);
મત્રગ મુનિ કન્યકાં : daughter of sage matanga;
મધ્ર ભાષિણીં: mellifluously conversing.
સ્મરેત્પ્રથમપુષ્પિણીં રુધિરબિન્દુનીલામ્બરાં
ગુહીતમધુપાત્રિકાં મદવિઘુર્ણર્નેત્રાગ્ચલામ્ I
ધનસ્તનભરોન્નતાં ગલિતચુલિકાં શ્યામલાં
ત્રિલોચનકુટુમ્બિનીં ત્રિપુરસુન્દરીમાશ્રયે ॥ ૬॥
Meaning:
(અહમ્) ત્રિપુરસુન્દરીં આશ્રયે : (as in shlokam 1);
સ્મરેત્ પ્રથમ પૂષ્પિણી : should remember the first flower of manmatha (Cupid);
રુધિર બિન્દ્ર નીલામ્બરાં : clad in blue garments spotted
sanguine (red);
ગહીત મધુ પાત્રિકાં : holding a bowl of wine;
મદ વિદ્યૂર્ણ નેત્રાગ્ચલાં : eyes rolling because of inebriation;
ધન સ્તન ભરોન્નતાં : close set with high and heavy bosom;
ગલિત ચુલિકાં: with locks dishevelled;
શ્યામ્લાં : swarthy one;
ત્રિલોચન કુટુમ્બિનીં : (as in shlokaM 1).
સકુકુમવિલેપનાં અલકચુમ્બિકસ્તૂરિકાં
સમન્દહસિતેક્ષણાં સશરચાપપાશાકુશામ્ ।
અશેષજનમોહિનીં અરુણમાલ્યભૃષામ્બરાં
```

```
જપાકુસુમભાસુરાં જપવિધૌ સ્મરામ્યમ્બિકામ્ ॥ ૭॥
Meaning:
(અહં) : I;
અમ્બિકાં : ambikA Mother (dvitIya vibhakti);
જપવિધૌ: in (during) Japa (meditation);
સ્મરામિ: remember;
The remaining phrases qualify the noun: ambikAM:;
સ કુકુમ વિલેપનાં : smeared with vermillion;
અલક યુમ્બિ કસ્તૂરિકાં : forelocks grazing the dot of musk;
સ મન્દ હસિતેક્ષણાં : with looks soft and smiling;
સ શર ચાપ પાશાહુશાં : bearing arrows, bow, snare and goad;
અશેષ જન મોહિનીં : deluding the entire people;
અરુણ માલ્ય ભૂશામ્બરાં : wearing (decorating her body with)
red garments;
જપા<u>ક</u>્સ્મ ભાસ્રાં : shining with the japA flower
NOTE: This particular shlokam is considered very sacred, and it
is included in the "dhyAna shlokaM" segment of both lalitA
sahasranAmaM, as well as lalitA trishati.
પરન્દરપરન્પ્રિકા ચિકરબન્ધસૈરન્પ્રિકાં
પિતામહપતિવ્રતા પટ્પટીરચર્ચારતામ્ ।
મુકુન્દરમણીમણીં લસદલડ્રિયાકારિણીં
ભજામિ ભવનાંબિકાં સરવધટિકાચેટિકામ્ ॥ ८॥
Meaning:
(અહં) : I;
ભૂવનામ્બિકાં : mother of the entire world (dvitIya vibhakti);
ભજામિ: worship (salute) The remaining words qualify the noun "ambikAM";
પુરન્દર પુરન્પ્રિકા: ruling over the entire srI puraM;
ચિકુર બન્ધ સૈરન્પ્રિકાં : who has the dwellers of Indra's city serving her
as maids who braid and decorate her hair.
```

પિતામહ પતિવ્રતા: consort of Lord brahma;

સાર્થં ત્રિપુરસુન્દર્યષ્ટકમ્

પટ પટીર ચર્ચા રતાં : skilful for anointing sandal paste;

મુકુન્દ રમણી મની : gem of vishNu's spouse;

લસદ્ અલડ્ક્રિયા કારિણીં : adorning with lustrous gems;

સુરવધૂટિકા ચેટિકાં : having heavenly damsels for servant maids.

II ઇતિ ત્રિપુરસુન્દર્યષ્ટકં સમ્પૂર્ણમ્ II

Thus ends the octal hymn on Tripurasundai

Encoded and meanings by Swami Pallasena swami@math.mun.ca

→∘ ⊘∘ ←

Tripurasundari Ashtakam with meaning pdf was typeset on February 2, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

